MİZAH

Yazan: Ramazan Turgut - 11 Mayıs 2009

Mizah sözcüğüne Türkçe karşılık olarak " Gülmece " önerilmiş mizah karşımıza çıkalı nice yıllar oldu… Aslında araştırırsak, yaşamımızın vazgeçilemez bir yönünü oluşturur gülmece. İnsan, sevinci ile üzüntüsü ile bir bütündür. Bazı olay, durum ya da kişilere güleriz… Karamsarlığın arttığı bir durumdan kurtulmak ya da eğlenmek için de gülmeceye başvururuz.

Nasrettin Hoca fıkraları bütün dünyayı güldürür… Güldürürken düşündüren fıkralardır… Yüzlerce kez dinlenip anlatılsa da yeri geldiğinde yeniden anlatılır; yıpranmaz…

Sir W. Temple (Sör Tempıl)'e şöyle demiş: "Konuşmanın ilk gerekli öğesi gerçek, ikincisi sağduyu, üçüncüsü hoş yaradılış, dördüncüsü nüktedir."

* * *

Zorlu bir kış olmuş… Nasrettin Hoca'nın parası tükenmiş. Ne yapacağını şaşırmış. Sonra çareyi masrafı kısmakta bulmuş. Bu arada, eşeğinin yemini de kıstıkça kısmış, Nasrettin Hoca.

Azaltmış…

Azaltmış… Hergün biraz daha azaltmış…

Hayvancağız yavaş yavaş gücünü yitirmeye başlamış. Yemini azaltmasına karşın eşeğin yaşadığını gördükçe seviniyormuş Nasrettin Hoca. Yine azaltmayı sürdürmüş.

Fakat bir sabah ahıra girdiğinde, ne görsün hayvan bacaklarının dördünüde gergin durumda tutarak ölmüş…

Nasrettin Hoca:

Ahh çekmiş derinden, tam açlığa alışırken öldü zavallıcık…

*　　　*　　　*

Kazak Abdal “Taşlama” ustasıdır:

Ormanda büyüyen adam azgını

Çarşıda pazarda insan beğenmez

Medrese kaçkını sofda bozgunu

Selam vermek için Keşan beğenmez

Elin kapısında karavaş olan

Burnu sümüklü gözü yaş olan

Bayramdan bayrama bir tıraş olan

*   *   *

Rizeli dinleyenlere bir bilmece sorar:

– Ağaçtadur, saridur, öter; bilin bakalum ?

Dinleyiciler " Kanarya, bülbül" gibi çeşitli yanıtlar verirler.

Rizeli "Bilemedunuz" der ve yanıtı söyler:

-Hamsidur.

Orada bulunanlar:

-Canım hamsi ağaçta olur mu ? derler.

Rizeli:

-Astim onu ağaca

Orada bulunanlar:

-Peki hamsi sarı olur mu ?

Rizeli:

-Boyadum oni.

Orada bulunanlar:

-Orasıda şaşirmacasidur daa…

* * *

Karagöz oyunlarında da bolca kullanılmıştır mizah.

Ondokuzuncu yüzyıldan sonra öykü ve roman türlerine de gülmece katılmıştır ilk güzel örneklerini Hüseyin Rahmi Gürpınar'dan okuduk

Gülmece türü de gelişip, yan dallara ayrıldı.

Kara mizah: Yalnız güldürmeyi değil, daha çok düşündürmeyi ve yergiyi amaçlayan mizah.

İroni: Dolaylı ve olaylı anlatım mizah

Humar: Ciddi bir tavırla söylendiği halde alay olduğu belli olan ince, hoş nükte.

Karikatür: insan ve toplumla ilgili hertür olayı konu alarak abartılı bir biçimde belirten, düşündürücü ve güldürücü resim

* * *

Şair Eşref'i anmadan olmaz.

"Pehlivanlık ile meşhur idi Doktor Edhem

Herkesin sırtını o getirmede yere."

* * *

Konuğumuz Muzaffer İzgü'nün dayak birincisi adlı eserinde ödül alan öyküler vardır. 2008 yılında 13. basımı yapılan bu eserin 170. sayfasında "ANASINOVADANINAYYİİ" başlıklı bir öykü var… Bu öykünün bir bölümünü sizlerle paylaşmak istiyorum

ANASINOVADANINAYYİİİ

Bir adam türedi mahallede. Omzunda bir ip, elinde bir sepet, sabah saat yedi oldu mu, bağıra bağıra geçiyordu sokaktan. Ama ne dediği anlaşılamıyordu. "Anasınovadanınayyiii." İşte bunun gibi bir şey. Nasıl da bağırıyordu, yırtınır gibi sabahın yedisinde. Bir gün, iki gün, üç gün; aldı bizi bir merak, bu adam ne satar? Başında kasketi, eski bir ceketi, paçaları limelenmiş pantolonu, omzunda ipi, elinde sepeti. Karım, "Galiba kova onarıyor" dedi. Ardından ekledi: "Lehimi, şusu busu da sepetin içinde." Ertesi gün bir iyice dinledik, hayır, kova onarımı falan değil, değişik şeyler söylüyor adam. "Anasınovadanınayyiii." Kızım, anasonun bebeklere iyi geldiğini, bu adamın da anason sattığını söyledi. İyi peki, haydi diyelim anason satıyor, ya sonunda söylediği, "Vadanınayyiii" ne oluyor? Oğlum karıştı söze: "Eskiciler eskii alırım diye bağırmıyorlar ki, 'eskalarım' diye bağırıyorlar, domatesçi 'kayaggibdomat' diye bağırıyor, sütçü, 'üüüü' diye bağırıyor, yumurtacı 'tazurtaa' diye bağırıyor. Bu adam da 'Anasınovadanınayyiii' diye bağırdığına göre, ayının beğendiği armut diye armutunu satmaya çalışıyor." Yok ama oğlumun da dediği değil, çünkü adam hemen hemen kaç gündür bizim sokaktan geçiyor, bir Allah'ın kulu çıkıp da bir kilo armut almıyordu. Hem nerden biliyoruz adamın sepetinin içinde armut olduğunu? Peki armut satıyor diyelim, ya o omzundaki ip neyin nesi? Yoksa hamal mı? Ama hamal çarşıda pazarda olur, hamalın mahallede işi ne, hem de sabah sabah! Biz bunca merak içine düşeriz, komşumuz Emin Efendi, öteki Recep Bey, berideki Nazmiye Hanım meraka düşmezler mi?

"Yahu komşular bu adam ne satar?" "Bana kalırsa, bu adam, baklava satıyor" diyor Emin Efendi. İyi ama Emin Efendi, baklavanın terazisi olur, şusu olur, busu olur, baklava iple ölçülmez ki. Recep Bey adamın başka şey sattığını söyledi. Hem aynı adamı çarşıda görmüş, aynı şekilde dükkânların önünden bağıra bağıra geçiyormuş. "Gerçi kimsenin bir şey aldığı yoktu

oldu ki artık mahalle, daha sabah kalkar kalkmaz penceredeyiz. Kimbilir, adamın geçtiği tüm sokaklar, caddeler böyle belki, adamı bekliyoruz. Ha bugün çözeceğiz, ha yarın çözeceğiz. Bir gün değil, iki gün değil, be birader dört aydır bu adam sokakları arşınlamakta, mahallede bangır bangır bağırmakta.

"Anasınovadanınayyii" bilmece mübarek, çözene aşk olsun… (Son bölümünü kitaptan okuyabilirsiniz)

*   *   *

Muzaffer İzgü'yü en iyi şekilde ağırlamak için hazırlanıyoruz… katkılarınızı bekleriz.

*   *   *

29 Nisan 2009'da Aşık İhsani'yi yitirdik.

Yorum Ekle

Ramazan Turgut